

Remissyttrande

Datum 2017-02-23

Från:

Sweducare

Organisationsnummer: 802469-7578

Gyllenborgsgatan 4

112 43 Stockholm

Telefonnummer: 08-652 43 00

E-post: info@sweducare.se

Webb: www.sweducare.se

Till:

Finansdepartementet

103 33 Stockholm

E-post: fi.registrator@regeringskansliet.se

Yttrande: "Ordning och reda i välfärden" (SOU 2016:78)

Sweducare återfinns inte på regeringens lista över remissinstanser avseende betänkandet *Ordning och reda i välfärden* (SOU 2016:78) men har ändå valt att lämna ett remissvar. Sweducare bistår gärna som remissinstans i relevanta frågor avseende välfärdsföretagande, tjänstexport, internationalisering, förskola och barnomsorg.

Organisationen Sweducare avstyrker utredningens förslag. Vår bedömning är att förslaget skulle medföra negativa konsekvenser avseende valfrihet, entreprenörskap, kvalitet, innovation och utveckling inom den bransch, förskolan, där vi verkar. Sweducare samarbetar med både fristående och kommunala förskolor, och anser att det är viktigt att de olika organisationsformerna ska kunna finnas kvar och utvecklas.

Det är vår uppfattning att utredningens förslag skulle försämra valfriheten för barnfamiljer och minska mångfalden av utövare inom svensk förskola. I vårt arbete möter vi många entreprenörer inom barnomsorgssektorn, ofta kvinnor som utvecklar sina förskolor utifrån att de vill förbättra kvaliteten. Såsom många andra företagare och entreprenörer har de i många fall avstått från lön under uppstarten av verksamhet samt tagit stora finansiella risker. Vi tycker att det är rimligt att de då ska ha möjlighet att i ett senare skede ta ut vinst, förutsatt att verksamheten levererar god kvalitet. Allt företagande innebär en risk, men bör också innebära en möjlighet till vinst. Detta anser vi bör vara gällande även i kvinnodominerade branscher. Det bör vara möjligt att bedriva företag på likvärdiga villkor oavsett sektor. Både i Sverige och för en internationell marknad.

En reglering av företagens vinster kommer att ha en negativ påverkan för entreprenörskap, innovation och välfärdens utveckling. Utredningens förslag undergräver äganderätten och näringsfriheten. Politiken bör istället fokusera på att skapa transparenta ersättningssystem och bra modeller för kvalitetsuppföljningar. Politikens mål bör vara att Sveriges invånare får ut mesta och bästa möjliga vård, omsorg och utbildning för skattepengarna.

Det är viktigt med en hög kvalitet inom välfärdssektorn. Lagen om valfrihet (LOV) har medfört en mångfald av aktörer som bidrar till en positiv utveckling av välfärdens tjänster. Inom förskolesektorn har fristående aktörer blivit ett värdefullt och uppskattat inslag i svensk välfärd. Det finns inga belägg för ett negativt samband mellan vinst och kvalitet. Kundnöjdheten bland barnfamiljerna är hög inom

fristående förskolor. Bland fristående förskolor är barngrupperna i genomsnitt något mindre än inom de kommunala.

Sweducare har ett brett nätverk både inom Sverige och internationellt. Vi har ett nära samarbete med framstående forskare och har besökt många förskolor både i Sverige och i andra länder. Enligt internationella organisationer, såsom OECD, OMEP och UNICEF håller svensk förskola en mycket hög standard. Enligt Svensk Kvalitetsindex, har förskolan höga betyg när Sveriges invånare rankar kvaliteten inom välfärdstjänster. Högst betyg får de privata alternativen, men förtroendet är även högt för de kommunala förskolorna. Den bilden stämmer väl överens med vad vi ser när vi besöker svenska förskolor. Kvaliteten är generellt sett är god, men det finns variationer. Det förekommer kvalitetsbrister hos vissa förskolor, och det gäller både kommunala och privata aktörer. Då alla barn har rätt till en förskola av hög kvalitet, föreslår vi att regeringen arbetar fram förslag om en likvärdig inspektion för systematisk kvalitetsuppföljning av Sveriges förskolor, oavsett huvudman.

Idag är det Skolinspektionen som inspekterar kommunal förskola medan kommunerna ansvarar för inspektion och tillsyn av fristående förskolor. Inspektionerna varierar mellan olika kommuner och håller olika kvalitet, samtidigt som den kommunalt drivna verksamheten vanligen endast granskas på huvudmannanivå. En mer likvärdig inspektion för systematisk kvalitetsuppföljning anser vi skulle vara positivt för att upprätthålla och utveckla kvaliteten inom svensk förskola. Bra inspektioner och kvalitetsuppföljningar av verksamheterna är även något som efterfrågas av många seriösa aktörerna som verkar inom svensk barnomsorg. Det finns ett starkt engagemang för alla barn ska ha en förskola av god kvalitet, och ingen vill konkurrera med oseriösa aktörer.

Sverige är ett litet och utrikeshandelsberoende land. Här finns en tradition av att arbeta hårt för att svenska företag ska ta sig ut på världsmarknaden, något som har tjänat vårt land väl. Under flera decennier har Sverige byggt upp en omfattande kunskap kring välfärdstjänster och välfärdssystem som många länder nu är intresserade av.

Sedan en tid tillbaka förs en diskussion om hur Sverige kan öka exporten av välfärdstjänster. Redan idag finns ett antal svenska välfärdsföretag ute på internationella marknader och möjligheterna bedöms öka framöver. I takt med att levnadsstandarden och den genomsnittliga livslängden ökar samtidigt som barnafödandet i många länder ligger på ohållbart låga nivåer följer ökade behov av utbildning, vård och omsorg.

Sweducare har på uppdrag av Tillväxtverket genomfört utredningar avseende förutsättningarna för svensk tjänsteexport inom förskola och barnomsorg. Utredningarna visar att det finns ett begynnande exportintresse bland svenska förskoleföretag och en efterfrågan av dessa tjänster på en internationell marknad.

Flera länder ser utbyggd förskola som viktigt för att klara av demografiska utmaningar och minskat barnafödande. Som ett exempel på potentialen beräknas den europeiska barnomsorgsmarknaden vara värd någonstans mellan 137 och 280 miljarder Euro enligt en rapport från Almega år 2010. Även i länder utanför Europa, till exempel Japan och USA, gör man bedömningen att utbyggd förskola är en förutsättning för att både klara demografiska utmaningar och för att möta behoven av tidigt lärande.

Kommuner får inte bedriva export av sin verksamhet. Om de privata utförarna tvingas bort förlorar Sverige möjligheten att tillgodoräkna sig exportinkomster från det kunnande som är internationellt eftertraktat och som har byggts upp under decennier.

Utan en fungerande hemmamarknad är det svårt för svenska företag att etablera sig utomlands. Utredningens förslag innebär att många företag inom välfärdssektorn kommer försvinna. För dem som blir kvar på marknaden kommer möjligheten att satsa på utveckling och expansion kraftigt begränsas. Det är inget djärvt antagande att även nyföretagandet inom sektorn kommer att begränsas kraftigt.

Därmed förlorar Sverige möjligheterna att sprida det kunnande som byggts upp under lång tid och att få avkastning på de investeringar i välfärden som gjorts under många år.

Likaså skulle en attraktiv karriärväg i form av möjlighet till utlandstjänstgöring inom svenska förskoleföretag med internationell verksamhet stängas. I Sverige råder det brist på förskollärare, och förskolan behöver bli en mer attraktiv att arbeta inom, både som företagare och anställd med möjlighet till internationell karriär. Utredningens förslag går i rakt motsatt riktning.

Export av svensk förskola och svenskt förskolekunnande skulle även medföra en spridning av svenska värderingar kring jämställdhet, miljö, demokrati och tolerans till länder där dessa frågor ofta är eftersatta. Att stänga möjligheterna för svenska företag att bygga upp verksamheter som kan utgöra en bas för export av sitt kunnande och sina koncept är därmed även ett svek mot barn i många andra länder som skulle behöva en bättre start i livet. Utredningens förslag står i direkt motsats till de statliga satsningar som görs för att öka den svenska tjänsteexporten.

Om Sweducare

Sweducare är en organisation (NGO) som bildats utifrån det stora internationella intresse som finns för svensk förskola och barnomsorg. Sweducare främjar internationalisering av förskoltjänster, hållbara samhällen samt aktiviteter som stödjer barns rättigheter och jämställdhet.

Med ett brett nätverk samarbetar vi med näringsliv, offentlig sektor och akademi i både Sverige och internationellt. Vi lyfter fram den svenska samhällsmodellen med en stark välfärdsstat och ekonomisk tillväxt i våra internationella kontakter. Jämställdhet och FNs deklaration för barnens rättigheter samt Sveriges förbud mot barnaga är andra områden som vi har på vår agenda. Vi håller seminarier och anordnar workshops i flera olika länder samt deltar i forskningsprojekt. Vi tar emot besökare i Sverige från alla världsdelar som vill lära sig mer om den svenska förskolan, samhällsorganisation, hållbarhet, jämställdhet och barns rättigheter.

Svensk förskola rankas bland de främsta i världen. Här finns ett förhållningssätt till barn som är internationellt erkänt, framstående forskning inom småbarnspedagogik och omsorg, samt ett välfärdssystem som gör det möjligt för både kvinnor och män att kombinera familj och arbete. Barn som går i förskola har lättare att klara skolgången och förskolan är också en viktig faktor för att minska utanförskap och exkludering i samhället, inte minst för barn i utsatta områden.

Medan den svenska förskolan i princip är helt utbyggd, är behovet av barnomsorg mycket stort i många länder. I omvärlden förknippas Sverige starkt med väl fungerande välfärdssystem, jämlikhet och jämställdhet. Många länder som står inför att bygga ut sin barnomsorg, och hämtar inspiration från den svenska modellen. Den svenska valfriheten och finansieringssystem är av internationellt intresse. Det finns även potential för svensk tjänsteexport av förskoletjänster när många andra länder står inför att bygga ut sin barnomsorg.

För mer information om Sweducare: www.sweducare.se

Stockholm 2017-02-23

Catrin Mattsson
Grundrare av Sweducare

Elisabeth Thorburn
Grundare av Sweducare

